

FRA STAT TIL STREET

Gadeidræt på udlodningsloven

1. juli 2020

Input til Kulturministeriet fra GAME

Game

GADEIDRÆT PÅ UDLODNINGSLOVEN

Udlodningsloven, som fordeler overskud og udbytte fra lotteri, er almennyttig i sit sigte. Det betyder, at midlerne skal komme et bredt udsnit af befolkningen til gode. Men uden blik for forandringerne i danskernes idrætsvaner og det kreative potentiale i den selvorganiserede idræt, misser udlodningsloven et potentiale for at få flere med i aktive fritidsliv og positive fællesskaber. Dette indlæg er derfor et forslag til en justering af den nuværende fordeling af udlodningsmidlerne.

Målet er at understøtte det frie og selvorganiserede idrætsliv, der bevæger og udvikler sig uafhængigt af foreningssidrætten. GAME foreslår en model, som bygger på 6 års erfaringer fra Den Nationale Platform for Gadeidræt, der har opnået markante resultater med en støttemodel, som sender midler direkte i fødderne på gadeidrætsfolket. Konkret foreslår vi, at der i udlodningsloven tilføjes en årlig bevilling til gadeidrætten på 10 millioner kroner.

HVAD ER GADEIDRÆT?

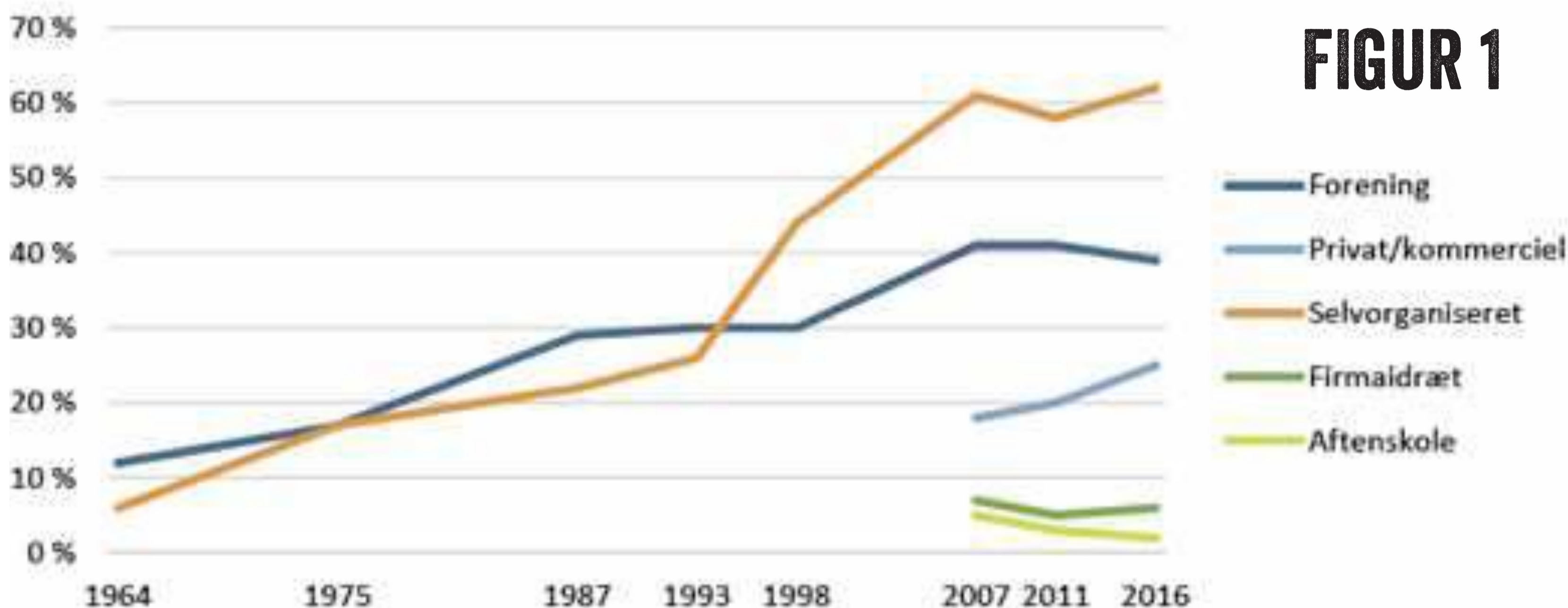
Gadeidræt dyrkes typisk i byens offentlige rum og forstås traditionelt som skateboarding, parkour, breakdance, løbehjul, inliners mm. som er udsprunget fra gaden. Andre gadeidrætter har oprindelse i klassiske idrætsdiscipliner, men bliver i dag spillet på gaden - Det er f.eks. gedefodbold og streetbasket.

Gadeidræt er kendetegnet ved en høj grad af initiativ, kreativitet og 'gør-det-selv' og 'kom-som-du-er' mentalitet blandt udøverne, hvorfor gadeidrætten vil blive ved med at udvikle nye former for organiseringer og aktiviteter.

Den Nationale Platform for Gadeidræt arbejder for at støtte gadeidrættens allerede etablerede idrætter, men ser også potentiale i at udvikle og understøtte den øvrige selvorganiserede idræt som praktiseres i byens rum, fx. calisthenics, bordtennis, yoga, tennis, volleyball, bouldering, stand-up-paddle m.fl.

EN NY IDRÆTSVIRKELIGHED KRÆVER NYE STØTTEFORMER

Danskernes motionsvaner ændrer sig: siden 1994, har flere og flere danskere dyrket selvorganiseret idræt udenfor foreningerne (figur 1). Ifølge IDANs seneste analyse af danskernes motions- og sportsvaner dyrkede over 60% af danskerne selvorganiseret idræt i 2016, mens 39% af danskerne var aktive i foreningslivet.

Gadeidrætsdisciplinerne skateboarding, løbehjul og rulleskøjter er nu samlet på 4. pladsen over de aktiviteter som flest danske børn dyrker (Pilgaard & Rask, 2016, s. 11,20), De gadeidrætsaktive børn og voksne dyrker kun sjældent deres gadeidrætter i regi af idrætsforeninger (Asserhøj, 2017, s. 22-23). Det er derfor bemærkelsesværdigt hvor lidt støtteordningerne for idrætten har ændret sig - en betragtning, der indgår i Kulturministeriets egen udredning tilbage i 2014 (Kulturministeriet, Idrættens Analyseinstitut og KPMG, 2014).

Potentialet for at sænke barriererne for idrætsdeltagelsen gennem den selvorganiserede udendørsidræt, har i høj grad vist sig under en usædvanlig situation som Covid-19-krisen. Et hidtil uset antal danskere har været fysisk aktive i byrummet under corona-nedlukningen (Gehl, 2020), hvilket illustrerer nogle af den selvorganiserede gadeidræts kvaliteter såsom tilgængelighed og fleksibilitet samt kreativ brug af byens rum. Den hurtige omstilling i danskernes idrætsaktivitet har været vigtig ikke mindst på grund af de positive effekter på den mentale sundhed i en for mange svær periode.

GAME mener at der er et generelt behov for nytænkning og omstilling på idrætsområdet. Blot et mindretal af danske børn og unge opfylder i dag Sundhedsstyrelsens anbefaling om mindst 60 minutters fysisk aktivitet om dagen af moderat til høj intensitet. Nye tal viser fx, at kun 26% af de 11-15 årige når op på de daglige 60 minutters aktivitet (Sundhedsstyrelsen, Statens Institut for Folkesundhed, 2019, s. 27). Covid-19 har også sat fornyet fokus på den ulighed i sundhed, der er i vores samfund. I GAME er det en problemstilling, som er central for vores initiativer, da vi arbejder for at skabe rummelige idrætsfællesskaber for børn og unge i særlig risiko for at have et lavt aktivitetsniveau, såsom etniske minoritetsgrupper, teenagepiger og psykosocialt udsatte børn og unge.

Gadeidræt har et særligt potentiale til at tage livtag med de barrierer, som afholder mange børn og unge fra at være aktive idet idrætten kan organiseres uformelt, er gratis, foregår tæt på hjemmet og ikke har krav til faciliteter (Elsborg et al. 2019). IDANs analyse "Fremtidens Gadeidræt" konkluderer at gadeidrætsaktiviteter er gode til at inkludere de børn og unge, der traditionelt set er mindre tilbøjelige til at dyrke idræt (Pilgaard 2018, 27). Mange gadeidrætsaktører har fokus på sårbare målgrupper, ofte uden bindende krav om deltagerbetaling (Pilgaard, 2018).

I dag driver GAME ugentlige frivilligdrevne gadeidrætstræninger i 29 udsatte boligområder over hele landet. Det er på to år lykkes GAME både at øge den samlede deltagelse og samtidig hæve pigedeltagelsen for GAME's aktiviteter i udsatte boligområder fra 25% til 49% ved systematisk at inddrage piger, lærere, forældre og lokalsamfundet i udviklingen af idrætstilbud. En af de vigtigste læringer er, at pigerne skal inddrages som medskabere af træningen og ikke skal passes ind i et færdigt produkt. Eksemplet viser at gadeidrætten effektivt kan fremme idrætsdeltagelsen i befolkningen.

GADEIDRÆTTENS NUVÆRENDE ØKONOMISKE SITUATION

Gadeidrættens aktører oplever, at det er svært at få kommuner, DIF eller DGI i tale ift. at sikre en økonomisk støtte (Pilgaard, 2018, s. 26), blandt andet fordi deres organisering bryder grænserne mellem frivilligt engagement, kommercielt arbejde og iværksætteri. Denne nye type idrætsaktører kan karakteriseres som hybridorganisationer, der ofte opererer i krydsfeltet mellem forskellige organiseringsformer. Til trods for at de nye idrætsaktører ofte er initiativrige og nytænkende, oplever de manglende anerkendelse og samfundsmæssig legitimering af deres baggrund som selvorganiserede - hvilket ofte sætter en stopper for deres projekter og ideer (Sand, 2019).

Der er i dag ikke prioriteret statslige udlodningsmidler til gadeidræt, og den sociale opgave, som gadeidrætten også bidrager til at løse, prioriteres kun i yderst begrænset omfang af de statslige udlodningsmidler. Samtidig rammes det frivillige sociale område, herunder socialidrætten, af ophøret af Satspuljen. Det gør det vanskeligt at indfri de potentialer, som gadeidrætten og det selvorganiserede rummer. Samme udfordringer gælder den kommunale støtte til idrætslivet. Kommunerne er bundet op på folkeoplysningsloven, når de udbetaler økonomisk støtte til idrætslivet, hvilket betyder at gadeidrættens aktører ofte ikke kan modtage kommunal støtte til at understøtte selvorganiserede fællesskaber på grund kravene om, at man skal være organiseret som forening.

GAME står ikke alene med opfattelsen af at de fastlåste modeller for støtte til idrætslivet begrænser et kæmpe potentiale. Flere eksperter er bekymret over støttemodellen, der risikerer monopollignende udelukkelse af nye initiativer og ikke er reelt langsigtet (DR, 2019). Den eksisterende støtte til idrætten gennem udlodningsloven, hvor stort set alle ressourcer går til foreningsidrætten, støtter ikke op om den idrætsvirkelighed, vi har i dag, hvor nye former for organisering vinder frem, og hvor vi ved mere om hvad der skal til for at nå udsatte børn og unge.

STØTTEMODEL FOR SELVORGANISERET GADEIDRÆT

I 2020 udløber Nordea-fondens finansiering til Den nationale Platform for Gadeidræt og samtidig har DIF og DGI fra juni 2020 meldt ud, at de ikke længere vil prioritere midler til gadeidrætten i regi af "Bevæg dig For Livet". Det vil efterlade den selvorganiserede gadeidræt svækket, da GAME ikke længere vil have midler, som kan gå til uddeling af økonomisk støtte eller til rådgivning, støtte og forankring af sunde idrætsfællesskaber. Det vil være et tilbageslag for de mange unge, som brænder for at sætte deres eget præg på idrætslivet, og som i den grad kan være med til at drive 75% delen af Bevæg dig for Livet visionen. Vi har behov for den direkte støttemodel til gadeidrætten, hvis vi skal gribe og styrke den idrætsvirkelighed, der lige nu banker på.

I gadeidrætsmiljøet er der mange relativt nye aktører som ikke har været i gang med deres aktiviteter i mange år (Pilgaard, 2018). Der er også mange unge ildsjæle, der er med til at forme gadeidrætten, og i GAME ser vi det som en kæmpe styrke. Unge kan spille en stor rolle i at vende den negative udvikling i børn og unges idrætsdeltagelse, hvis deres ideer og entreprenørskab får plads og opbakning. Hvis vi virkelig skal tage det alvorligt, så skal de have reelt adgang til ressourcer og ikke snuble i krav til generalforsamling, støde mod en lukket idrætshal de ikke må bruge eller opleve manglende legitimitet

Derfor foreslår GAME, at der med udlodningsmidlerne prioriteres midler, som skal sendes ud til en bred vifte af gadeidrætsaktører med varierende organiseringsform. Den direkte støtteform, som Den nationale Platform for Gadeidræt har implementeret, virker ifølge Maja Pilgaard ubureaukratisk og fremstår som et "inspirationsfyrtårn til mere idræt for pengene fremadrettet" (Pilgaard, 2017, s. 48). Hvis vi skal fremme den frie, selvorganiserede gadeidræt, der bevæger sig uafhængigt af foreningsidrætten, så skal en del af støtten også være uafhængig af foreningsidrætten.

GAME har siden 2015 uddelt økonomisk støtte til den selvorganiserede gadeidræt via Den Nationale Platform for Gadeidræt. Initiativet har vist, at kombinationen af ukompliceret tilgængelighed til micro-grants og et tæt samarbejde med gadeidrætsaktørerne selv, virker når det handler om at styrke gadeidrætsiværksætterier og skabe idrætsaktivitet.

SIDEN 2015 HAR GADEIDRÆT

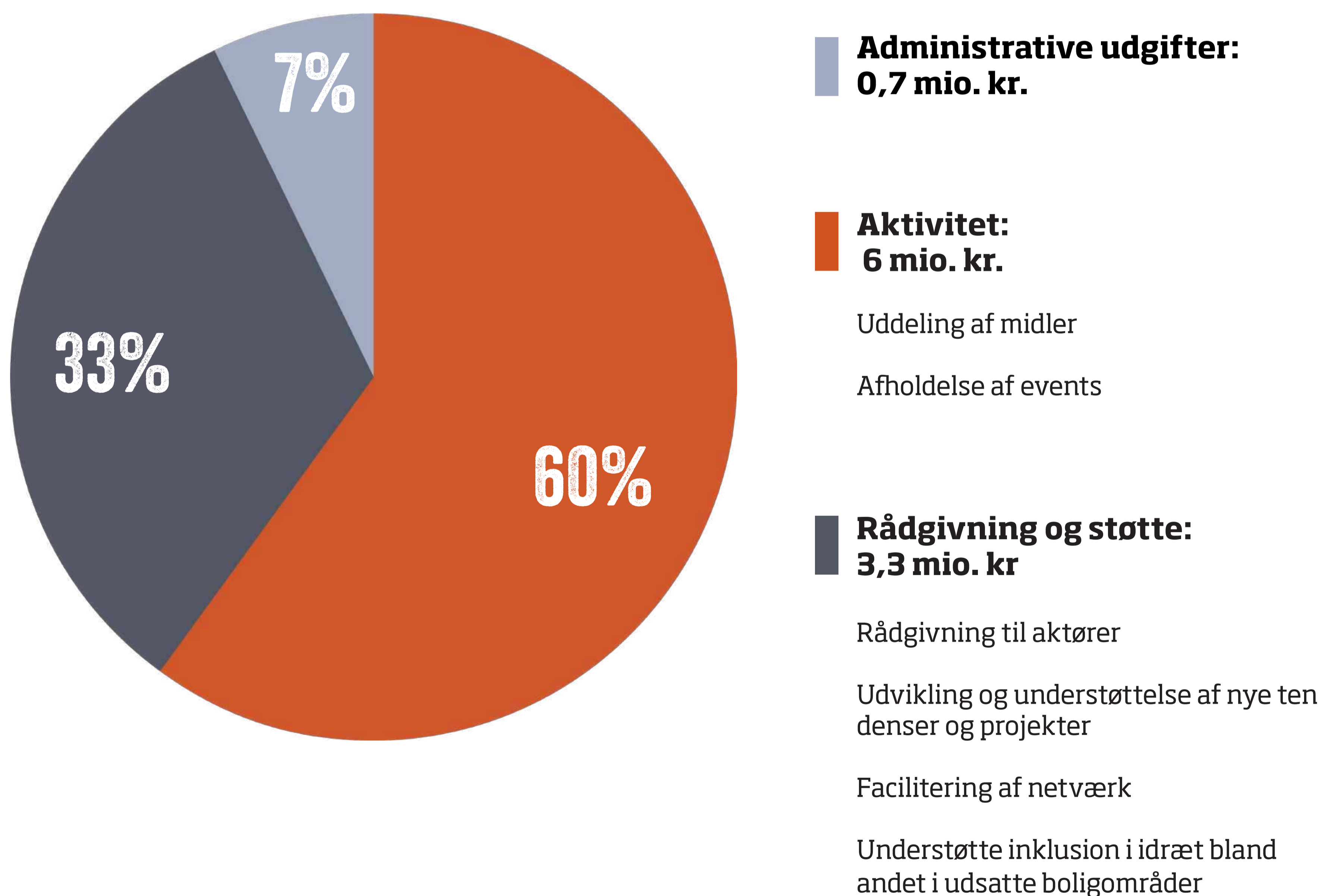
- **MODTAGET 1480 ANSØGNINGER TIL EN SAMLET SUM AF 81.403.567 KR.**
- **BEVILLIGET STØTTE TIL OVER 850 PROJEKTER, TIL EN SAMLET SUM PÅ 20 MIO. KR**
- **SKABT 501.553 FREMMØDER AF BØRN OG UNGE TIL GADEIDRÆTSAKTIVITETER**
- **ETABLERET SAMARBEJDER MED OVER 100 GADEIDRÆTSINITIATIVER**
- **AFVIKLET 178 RÅDGIVNINGSFORLØB FOR ANSØGERE OG KOMMUNER**
- **STØTTET PROJEKTER I ALLE REGIONER EFTER BEFOLKNINGSTAL**

Det er GAME's oplæg, at der opstilles en model for uddelinger via udlodningsloven, med udgangspunkt i de læringer, der er gjort i Den Nationale Platform for Gadeidræt. Det vil sige oprettelsen af en pulje, der kan varetage opgaven med at fordele midler direkte til gadeidrættens aktører, samt ressourcer til at støtte og styrke både ildsjælene og systemerne.

Uddelingen af støtte sker af et frivilligt bevillingsudvalg, med repræsentanter fra forskellige gadeidrætsmiljøer. Repræsentanterne i udvalget har indsigt i gadeidrættens værdier, hvorfor de er i stand til at vurdere hvilket projekter der skal modtage støtte. Gennem denne støttemodel vurderer vi, at visionen om at 75% af den danske befolkning skal være fysisk aktive i 2025 vil have en større mulighed for at blive nået.

I nedenstående tabel ses hvordan midlerne mest effektivt fordeles. Her fremgår det bl.a. at 6 mio. kr. vil gå direkte til puljemidler til aktørerne. 35 % af midlerne vil være prioriteret til rådgivning og støtte. Det er GAME's erfaring igennem mange års arbejde med gadeidræt og inklusion af udsatte grupper, at der er store grupper i vores samfund, hvor gadeidrætten har et kæmpe potentiale, men det kræver rådgivning og understøttelse, hvis vi skal række langt ud og få alle med - også dem der i dag er længere væk fra idrætten.

FORDELINGEN AF UDLODNINGSMIDLER

Fysisk aktivitet og positive fællesskaber er godt for den enkelte, men også for hele samfundet. I Danmark har vi derfor en fælles, almennyttig opgave i at sikre, at alle inkluderes i positive idrætsfællesskaber.

Positive idrætsfællesskaber opstår både i de traditionelle idrætsforeninger, men opstår også i de selvorganiserede miljøer. Det er derfor en barriere for at få mange flere med, at den selvorganiserede gadeidræt ikke har sin egen plads og muligheder i fordelingen af udlodningsmidler.

At give plads til den selvorganiserede idræt udenfor den organiserede idræts systemer er et nødvendigt og nyskabende skridt, når vi ønsker at inkludere alle i idrætsfællesskaber.

Vi håber derfor at Kulturministeren og partierne bag loven ønsker at samle gadeidrætten og de selvorganiserede, innovative og entreprenante aktører op, når udlodningsloven evalueres i 2021.

Morten Bo Andersen

GAME

BIBLIOGRAFI

Asserhøj, T. L. (2017). *Fremtidens Gadeidræt, Delrapport 1. Overblik, kortlægning og analyse på baggrund af 'Danskernes motions- og sportsvaner 2016'*. København K: Idrættens Analyseinstitut.

DR. (10. December 2019). *Eksperter: Fordelingen af Lotto-milliarder skal gentænkes. Fordelingen af Kulturministeriets 1,5 milliarder kroner i udlodningsmidler til almennyttige formål trænger til et gennemsyn, mener eksperter. (DR) Hentede 18. Juni 2020 fra Dr.dk/nyheder: <https://www.dr.dk/sporten/oevrig/eksperter-fordelingen-af-lotto-milliarder-skal-gentaenkes>*

Elsborg, Glen Nielsen, Charlotte D. Klinker, Paulina S. Melby, Julie H. Christensen and Peter Bentsen 2019. *Sports-based recreation as a means to address social inequity in health: why, when, where, who, what, and how. BMC Public Health 19, 1084 (2019). <https://doi.org/10.1186/s12889-019-7428-3>*

Gehl. (2020). *Byrum og Byliv under Covid 19. Hentede 18. Juni 2020 fra Gehl : http://covid19.gehlpeople.com/files/report_dk.pdf*

Kulturministeriet, Idrættens Analyseinstitut og KPMG. (2014). *Udredning af idrættens økonomi og struktur. København: Kulturministeriet.*

Pilgaard, M. (2017). *Evaluering af Gadeidrætsprojekter - Evaluering af støttede projekter under Den Nationale Platform for Gadeidræt. København: IDAN.*

Pilgaard, M. (2018). *Udbydere af gadeidræt: Et overblik over gadeidrætsudbyderes aktiviteter, organisering og potentialer. Idrættens Analyseinstitut. Århus: IDAN.*

Pilgaard, M., & Rask, S. (2016). *Danskernes Motions- og sportsvaner 2016. IDAN. København: IDAN.*

Sand, A.-I. (2019). *Skal fritiden være i faste rammer? Fritidsorganisatoriske potentialer mellem planlægning og planløshed. I K. Levinsen, & Et. Al. , Dansk Sociologi (Årg. 1). København K: Dansk Sociologiforening.*

Sundhedsstyrelsen, Statens Institut for Folkesundhed. (2019). *Fysisk aktivitet og stillesiddende adfærd blandt 11-15-årige - National monitorering med objektive målinger. København: Sundhedsstyrelsen.*

Game